

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:
za celo leto . R 84—
za pol leta . R 42—
za četrt leta . R 21—
za 1 mesec . R 7—
Za Ljubljano mesečno 7 R
za izvozno mesto mesečno 8 R—
Prednatis in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Kaj naj storimo?

Draginja je spet pred durmi. Povzročila jo je pohlep. Oderuhi jemljejo ugled akcijam družbam, trgovini, industriji zato in s tem, ker se ne lotijo nobenega opravila z namenom, da bi bil človek na boljšem, da bi bila srečnejša skupna družina, ampak da bi narastel zaseben kup stvarnega mamona.

Kar državno krizo napravijo ti Rothschildovi sinovi in vzrok je — čujte — kdo bo izvozil kruh jugoslovanskega ljudstva in kdo bo odtegnil dobiček sodržavljanom in ga zaklenil zase, in nihče ne kaznuje teh zločinov in zločincev, ki jemljejo zašček delavnega ljudstva bilo industrijskega bilo kmetijskega. Nosijo naslove banke, svetniki, gospodje trgovci. Davidovič sme biti minister, Kukovec sme biti celo socialni minister, Stojanovič sme biti finančni minister, mož, ki hoče za 200—300 % podražiti železnice in s tem našo prehrano.

V vseh etično mislečih državah vseh časov so vse teške prestopke zoper desetero zapovedi kaznovali z odstranitvijo iz med ostalih državljanov, ki so hoteli moralno in častno živeti drug poleg drugega. Pri nas? Zločini zoper Boga in ljudstvo smejo reprezentovati vlado, upravo, stanovsko zastopstvo. Kaj nam pomaga, tudi če bi Jugoslavija promogla nešteto milijard premoženja, če pa par nekaznovanih pohlepnih materialistov sme vse to porabiti in v pesti držati, ostaja čreda pa dajati volno in meso in potem pogini.

Kje je rešitev?
Obupno se človek ozre od te liberalno pohlepne družbe na maso, na ljudstvo. Videl smo že parkrat, da zgledi od zgoraj tudi ti niso izostali brez učinka. Nikdar bi ne bili mogli Kristani, Korači, Bukar, nikdar komunistični puči, ko bi pohlep brezobzirnih izkoriščevalcev in igral-ko tihih politikarskih plazivcev ne zastrupil mnogih, ki so spodaj.

Nihče bi ne verjel pred četrletom, da bo Kristan še upal glavo pomoliti kdaj v politično ozračje, potem ko so ga javno terjali pred sodišče v zadevah, pred katerimi bi moral on bedno ljudstvo varovati.

Tolažba v tem strašnem kraljestvu zlatih telet je le ena. Se je viden čoln v naših valovih, v katerem vesla nekaj pogumnih mornarjev in podaje roko vsakemu, kdor se hoče rešiti. Ta čoln je krščansko etično načelo in stanovske organizacije je krščanskomislečega ljudstva s svojimi lakrenimi voditelji.

Organizacije pa imajo danes dvojno droljovje. Eno je sestavljeno iz čisto gole zasebne sebičnosti, ki vidi, da pogine, če se k drugemu ne pritisne. To je jata volkov, da vse vkup davi smrtonosna zanjka. Drugo je sestavljeno iz odločnosti in resnice: kar privoščim sebi, to drugim. Ti smejo dvigniti glavo in reči: Kristjani

smo, drugi te pravice nimajo. Če si prisvajajo ime krščanskih socialcev, lažejo.

Danes ob tem času Tira in Sidona in Starega Rima je to povdariti, važno. Zri središču, pri srečanju utripati zdravje. Mi potrebujemo zadostne in trajne solidarnosti našega delavskega ljudstva. Izločiti moramo onesnažene zajedalke iz telesa naše države in naj bi bil med temi brat ali oče ali pa lastna oseba. Hitimo s pripravi, da preokrenemo naziranje v državi in ustroj, ki je podoben polipu, ki srka, da mu trebuh raste, in se ne mení, če umira življenje okrog njega.

Stanovske organizacije so poklicane, da odkrito vdihavajo vase žarke z neba in

da odstranijo vse birokratske ovire, ki zavirajo ljudskim pljučam dihanje.

Državna uprava se mora umakniti od stanov začitani postrežbi.

Inteligenca pa naj si to postrežbo razdeli tako, da v božjem siju osrečuje ljudstvo. Inteligenca ne sme biti podobna pijavkam, gosenicam in trotom, ampak solncu, ki vzbuja življenje in ga vzdržuje.

Rojstvo našega rodu je tu. Zdaj je na nas, da zraste iz njega junak, vladar — hudič ali Kristus; ali pa nekaj najgorskega, kar se objemlje, prodaja in je napredaj — Judež.

Ljudstvo naj se odloči!

Demokrati za Jude.

Ljubljana, 12. avgusta. Te dni se vrši v Osijeku kongres židovske cinistične mladine. Ob tej priliki piše osješko demokratsko glasilo »Jug«:

»Kot liberalni in demokratični širokodušni del naroda mi napredni Jugoslovani simpatično sprejemamo to (judovsko) gibanje ter jamčimo — kar se ob sebi razume — hebrejskim nacionalcem za čas bivanja v naši državi položaj polnopravnih državljanov.«

Primerjajmo s tem, kako so pisali in še pišejo demokratski listi o orlovskem taboru v Mariboru in kako se je obnašal cvet demokratov — Sokoli — nasproti slovanskim in francoskim katoliškim gostom tega tabora na Bledu in drugod!

Zid — da, ker je kapitalist in sovražnik krščanstva, brat — ne, ker je veren kristjan in delavni ljudski sin! To je geslo demokratov.

Pismo iz Zagreba.

Rastvaranje. — Konsumni dućani. — Bezkatnatni zajmovi. — Plačnici.

Zagreb, 8. kolovoza.

Socijalističko se komunistički redovi cijepaju dalje. Iz svih pokrajinskih gradova stizavaju vijesti o silnom nezadovoljstvu u komunističkim organizacijama. Radništvo se je bilo dalo na lijepak zavedeni lijepim frazama, nu sad progledavaju. Mnogi istupaju iz komunističkih i socijalističkih organizacija, a mnogi su još u njima, nu niti plaćaju prinosa niti se brinu za organizaciju. Rastvaranje je u socijalističko-komunističkim redovima u punom jeku. Njihove su novine »Sloboda«, »Nova istina« i »Novi svijet« puni žučljivih napadaja jednih na druge. Jedni su drugima izdajice socijalizma i komunizma, jedni za druge nemaju ko najružnije nazive. Mi im vjerujemo, da su onakvi, kakve se sami krste. Ta braća su bila dobro među sobom poznata. Najžešća je borba o strukovne ili bolje političko-strukovne organizacije. Radikalni komuniste izdaju zapovjed: sve se organizacije moraju pokoriti nama i ne priznavati ljude oko »Nove istine«. »Nova istina« više: proklet da je onaj koji čita »Novi svijet« — nitko ne smije slušati one oko »Novog svijeta«. — U toj ih borbi uznemiruje jedna briga. Dolaze vijesti iz svih pokrajinskih gradova, da su konsumni dućani

na putu k potpunoj propasti. Uzalud se vođe pozivaju na klasnu svijest u radništvu, uzalud spominju zlobno veselje buržoazije, ništa ne pomaže. Vlada im je dođuše spasila život za neko vrijeme, jer im je uzajmila preko 20 milijuna kruna bezkatnatno — nu i to im neće pomoći. Mi bi ipak rado znali otkale vladi pravo, da daje toliki novac za ta čisto stranačka i još tome protunarodna i protudržavna poduzeća. U nas ima mnogo toga, što bi valjalo potpomagati i kad se pita vlada to odbiju, jer da nema novaca, a za ovakve svrhe se uvijek nađe. Bezglavost je najkarakterističnija crta kod naše vlade, a ta se bezglavost očituje i ovdje. Da su onih dvadeset milijuna upotreбили u podizanje radničkih stanova bili bi puno pametnije napravili i ispunili jednu važnu dužnost.

U polemici između komunista br. 1 i br. 2 dođuše na javu mnoge lijepe stvari. Tako smo doznali, da su komuniste br. 1 primali novac od zajedničara, da su bili prosti plačnici. Nu i komuniste br. 2 nijesu za njima zaostali; oni su primali novac od demokrata. Baš lijepa braća! Ovo je podmičevanje karakteristično s dvostruke strane. Prvo: upoznajemo značaj komunističkih vođa, a drugo: opažamo, koliko malo otporne snage pokazuju naše liberalne buržoaske stranke protiv komunizma. Te ih se stranke boje, pa ih rastvoriti ono, što nema unutarnje moći je tim liberalnim kapitalističkim stran-

kama — bile one demokratske ili zajedničarske — sva nada. Osjećaju, da ih njihova načela nemogu spasiti.

Naše kršćansko radništvo gleda ovo cijepanje komunista i ovu slabost liberalaca, pa se veseli. Uvjereno je, da će se rastvoriti ono, što nema unutarnje moći i snage, pa da će kršćanska misao pobjediti i u radničkim klasama, kao što pobjeđuje u seljačkim.

Kaj je z delavsko zbornico?

Tihota vlada v Belgradu, delavstvo se pa vprašuje: Kaj je z delavsko zbornico? Ali bo ali ne. Preteklo je od prvega razgovora o delavskih zbornicah že cele 4 mesece. Pri omenjenem razgovoru je nadinspektor ministristva za soc. politiko zatrljeval in silil k delu, češ, delavska zbornica se mora sestati čez dva meseca. Ni bilo časa niti za volitve, meneč da se to predolgo zavleče.

Od tega je sedaj 4 mesece, in v tem času bi bile lahko volitve, pa jih ni; delavske zbornice pa tudi ne. Delavec, ti pa si tako dolgo čakal, pa še lahko čakaš; si misliš: Imamo pač ministra za socialno smrt v Belgradu.

Ti ljudje vedo, ako pride enkrat delavec do besede, da bo zahteval obračun, katerega se pa ljudje tistega kopita, kot je minister za soc. politiko, grozovito boje. Ko bi bila tukaj delavska zbornica, računali bi že lahko z dopusti in z drugimi važnimi delavskimi odredbami. Delavci, delavci! Vedite, da vsemu temu ni kriv nihče drugi kot minister za soc. politiko dr. Kukovec!

Naredba, s katero se ustanovi delavska zbornica, leži že mesece v Belgradu v ministristvu za soc. politiko. Istotako je z naredbo o delavskih dopustih.

Marsikateri delavec bi lahko že letos bil deležen dopusta, tako ga pa ni. Kdo je kriv? Dr. Kukovec!

Delavstvo, vzdamo se! Ako ti vlada z dr. Kukovcem neče dati delavske zbornice, stvoji si jo samo. Pokaži, da tvoje zahteve niso šala. Zavedaj se, da si najvažnejši činitelj v državi.

Živela odločnost! Proč z omahljivci!

Socijalizacija u Njemačkoj.

Njemačka proživljava tešku gospodarsku krizu. Pad je Njemačke u gospodarskom pogledu odviše velik, a da nebi potresao sve živce narodnog gospodarskog života. Prije rata bilo je njihovo narodno gospodarstvo na vrhuncu cvata. Njemačka je industrija bila osvojila sva svjetska tržišta. Imali su bogate kolonije

Postavil je vodno tehtnico, napisal par števil, vzel vizir in razdelil delavce. Posekajte ono grmovje tam in s tem začnite, je dejal.

Rečeno, storjeno. »S kakšno pravico boste opustošili ta kraj?« je vprašal lastnik, ki je prišel med tem na lice mesta.

»Po pravomočju eksproprijacijske postave.«

»Dobro, gospod. Izvolite.« In lastnik je odšel, zadovoljen s tem pojasnilom.

»Postavno kratenje pravic privatne lastnine,« je dejal korporal.

»S pravico onega, ki pride zadnji,« je pristavil oskrbnik.

»Potrudimo se zdaj in eksproprijiramo lesnike,« so mrmrali dečki.

»Jaz bom rekviriral,« je čebljala soja.

»Naj mi pride kdo in naj reče, da se še nahaja lastninska pravica na svetu,« je brbljala miška.

Vzeti komu lastnino radi soljne ko-

LISTEK.

Lastninska pravica.

Moderna bajka. — August Strindberg.

V plotu je rasel krasen leskov grm. Ko so bli lesniki dozoreli, je priskakljala nekega solnčnega dne v avgustu v grm veverica.

»To je moj grm,« je dejala pri sebi in počakala na prvo vejico, da bi poizkusila svoje zobe na okusnih sadovih.

»Proč od tu, tat!« se je oglasil iz nočranosti grma šibek glas.

»Kdo je tu?« je vprašala veverica in pokukala zdaj sem zdaj tja.

Končno je zagledala čisto na dnu grma malo sladkosnedno miško.

»Pojdi svojo pot dalje in pusti moje lesnike v miru,« je povzela miška znova besedo.

»Tvoje lesnike?« se je pacila veverica in se je spravila nad lesnike kot da bi nič ne bilo in brez najmanjšega sramu.

»Pusti lesnike pri miru, tat!«

»S kakšno pravico, če smem vprašati, pripada ta grm tebi?«

»Po pravomočju jus primi venientis, po pravomočju onega, ki prej pride, če hočeš vedeti.«

»Izvrstno, gospodična, in jaz si lastim pravico po pravu tega, ki je stvar prvi vzel v posest, po jus primi occupantis. Sila je pred pravico. Jaz sem močnejša, tedaj imam prednost, da veš!«

»Kaj pa vidve tu delata?« je začebljala grahasta lesnica, ki jo je privedel preprič v obližje. »Pustita moje lesnike, sicer bomo govorili drugače.«

»Oprostite, gospa,« je odgovorila veverica naglo, »toda jaz sem ta grm pravkar našla.«

»Da si moj grm našla, to ti že verjamem, toda s kakšno pravico si se ga lastila?«

»Vzela sem ga po pravu...«

»Ti si ga kratkoma vzel. In tu prihajam jaz in ti ga vzamem zopet.«

V tem trenutku ko sta hoteli veverica in grahasta lesnica planiti druga na drugo, ju je obsula gosta toča kamenja, da sta izginili brez sledu.

»Te mrhel« so vpili dečki, ki so prišli nabirat lesnikov, »zdaj ne bodo dobile za ves njih trud nič.«

Neke vrste šoja.

In dečki so začeli trgati lesnike in jih devati v svoje kućme.

»Mislim, da se neko do zabava za tem grmovjem,« je zamrmral oskrbnik in stol pred dečke. »Dovolite, gospodje tatovi, da vas popadem za ušesa, da vaši nazori o pravu privatne lastnine ne bodo še nadalje na krivi poti.«

»Lepe šibe, a?« mu je prekinil besedo korporal, ki je prišel s svojo patroljo in je izdrl svojo sabljo. »Ravno take kot jih mi rabimo za butare.«

»Stoj!« je stopil predenj oskrbnik.

»Ali ste Vi morda lastnik?« je vprašal korporal. — »Ne, Vi niste lastnik! Tedaj držite jezik za zobmi!«

»Toda jaz sem oskrbnik.«

»No, tedaj! Vi sami nimate pravice, da bi posekali ta leskov grm, toda jaz jo imam.«

»Kaj so mogoče zakoni o lastninski pravici ukinjeni?« je vprašal oskrbnik.

»To pot da, moj ljubi mož, pred orožjem molči pravica, in če me popeljete k lastniku, mu lahko pokažem rekvizijsko odredbo. Tu je.«

Odšli so. Toda komaj so se oddaljili, ko je prišel železniški inženir s tropo delavcev.

odakle su dobivali sirovine. U dvadeset se je godina prije rata razvilo kod njih silno bogastvo. Gubitkom rata zadan je njihovom čitavom narodnom gospodarstvu strašan udarac. Izgubili su kolonije, ententa ih je silno opteretila ratnim oštetama: oni moraju u svojim rudokopima raditi za Francusku, Belgiju, Englesku. Uz to su potisnuti sa svjetskih tržišta, a valuta im je slaba. Nemci osjećaju to više ovaj udarac, što su bili odviše jaki, a da bi se bili nadali ovakvim padu. Nemci su ipak ostali radini, ustrajni, praktični i puni organizatornoga duha. U njih je silna životna sposobnost, pa uočivši svoje bijedni položaj, oni nisu prekrstili ruke, pa jadikovali, nego ozbiljno prihvatili posla. Odlučili su cijelo svoje narodno gospodarstvo postaviti na solidni temelj. Na ovo ih je potaklo i opći, svjetski socijalni položaj. I kod njih je kapitalizam bio u naponu snage, no njemački radnički svijet nije osjećao takav pritisak kapitalizma kao u drugim zemljama. Kod njih su bile lijepo razvijene socijalne reforme, pa je za radnika bilo poskrbljeno. Uvideli su međutim, da je gospodarski poradak trsiv nevaljan, da sadašnji društveni poredak omogućuje zgrtavanje kapitala i osiromašivanje širokih radničkih i seljačkih masa.

Još i prije ustava, u marcu 1919, stavili su zakon, u kojem daju državi pravo, da socijalizira ona poduzeća, koja su važna za gospodarski narodni život. Jednako pravo određeno je pokrajinskim vladama i općinama. U red takvih poduzeća, koja su od općeg, narodnog interesa spadaju ugljenokopi, željeznica, rudokopi itd. Dosada su ta prirodna bogatstva izcplivali samo pojedinci na štetu cijeloga naroda. Rude, ugljen i slič-

no vlasništvo su čitavoga naroda, a ne samo pojedinaca. Nemci su uvideli, da će sanacija njihovih gospodarskih prilika biti moguća samo onda, ako produktivni rad bude u službi općenitosti, naroda, a ne pojedinih kapitalista. Čovjek mora biti središtu narodnoga gospodarstva, a ne novac.

U članku 7. njemačkog ustava određeno je, da država ima pravo stvarati zakone o socijalizaciji prirodnih bogatstva i gospodarskih poduzeća. Ovim je u principu prodoro taj zahtjev radnika u sam temeljni zakon države. Na ovom će se općenitom zakonu graditi posebni, specijalni zakoni za pojedine grane industrije.

Pri ovom je zakonu o socijalizaciji imalo kršćansko radništvo veliki udio. Zastupnici Stegewald, Imbusch i ostali morali su zapodjenuti žilavu borbu sa svim kapitalističkim krugovima. Ni u samim katoličkim krugovima nije idea o socijalizaciji bila oduševljeno primljena. Kršćansko je radništvo i na toj fronti imalo boja.

Tehnička međutim socijalizacija još nije dovoljno jamstvo, da će ta institucija biti od one koristi za narodno gospodarstvo, koju se od nje očekuje. Sparagrafima se ne postizava mnogo. Treba nastojati oko socijalizacije ispravnog mišljenja i naziranja na dužnosti pojedinaca prema društvu i društvu prema pojedincima. Kod poduzetnika i radnika treba probuditi socijalni osjećaj. Egoizam je i pojedinačni i klasni u naše vrijeme silno razvijen. To treba uništiti, jer se duhu socijalizacije ništa toliko ne opire koliko egoizam.

bodo vćlanili vsi, tudi mnogo strastnih spoznanja; samo pogumno na delo!

JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA.

Ko je armada zbrana, jo je treba urediti. Vsi delavci, ki vstopajo v JSZ, imajo skupno usodo. Ta je, da so odvisni v življenjskih pogojih. Njihove stroke pa so razne. Ena veja dela v industriji, druga na kmetih, tretja je zaposlena pri delu hišnih poslov in četrta zopet je nastavljena za pisarniška in tehnična dela v raznih podjetjih. Vsaka teh veja ima zopet svoje veje: Delo pod zemljo in na svetlem, v kovinski in ilovnat, tekstilni in lesni, kemični in živilski industriji. Polno manjših in večjih vrst obsega delavsko delo. Vse te stroke je treba urediti v lastne voje, da zamore celotna organizacija imeti pregled čez vso organizirano silo in da se vsak voj na svoj način more dejstvovati in priti do svoje zadovoljnosti. **Jugoslovanska Strokovna Zveza bodi organizacija organiziranih strok.** — Vsaka teh strok imej svoje vodstvo, svoj denarni oddelek, svojo postrežbo, h kateri spada njen strokovnjak, njen posredovalec, svetovalec, zastopnik, strežnik, izvedenec — njen delavski strokovni tajnik.

Skrb za armado bodi ne samo po strokah, ampak tudi po krajih, po okoliših, pokrajinah, okrožjih. Tudi na najoddaljenejših točkah je treba delavstvo vezati, podučiti, ga usposobiti za nastope, za besedo, za pisavo, za vzajemne disciplinirane bitke in zmage. Malodušne dvigniti, neznačajne utrditi, raztresene urediti, učvrstiti, to nalogo imajo okrožni zastopniki, **okrožni organizacijski tajniki.** Kdor ima talent in veselje, kdor je takorekoč od Boga poklican za delavskega voditelja, na noge! **Delavstvo potrebuje vodlj in zmage.**

Vprašate, kdo bo te ljudi vzdrževal, kdo bo dajal sredstva, gmotna, denarna? Nič se nad delavci bolj ne maščuje, kakor sebičnost. Denar dajaj na obresti. Vzdržuj človeka in on bo vzdrževal tebe. Glej slučaj Kamnik. Štiri družine bi romale od dela v lakoto in smrt ali pa v dušno propast, v odpad od križa in Boga ter posmrtno srečo. Kdo jih je rešil? Organizacijski tajnik. — Vinarje žrtvujejo delavci, kupujejo si z njimi krone. Malo dajo na mesec, veliko dobe vsled tega na dan. 4 mesečne krone, so ti rodile 40 dnevnih kron. Daj jih osem, dvanaest in ohranil boš teh štirideset, pridobil drugih štirideset. Kdor ne investira, ne žanje. **Organizacija je tvoje podjetje, od katerega zavis vse.** Misli na to. Čim bolj podpreš podjetje, več ti bo neslo. Pravim naravnost: Poleg božje milosti in dobre volje ljudi, zavis vsa tvoja neodvisnost, vsa tvoja zmaga od blagajne, s katero se organizacija vzdržuje. (Klici: Tako je!)

V delavske vrste je treba umevanja in moralne moči. Kjer ni izobraževalnih društev kršćanskosocialne zveze, je treba misliti na **lastne izobraževalne odseke.** Ljudje, ki mislijo, ki so se sami dovolj podučili, usposobili in ki vedo, kaj je to kršćanska krepost, kršćanstvo v dejanju, morajo to stvar v roke vzeti. Pri osrednji zvezi se pripravljajo tla za socialno šolo. Vsak v pokrajini stori svoje po svojih močeh in svojih razmerah, da bo celoten uspeh veličastnejši.

Delavsko mladino je treba zasigurati Bogu, njej sami in socialni sreči. Z ozirom na vprašanje delavske mladine bi morala imeti vsaka organizirana stroka osebo, ki bi se brigala izključno za dobrobit delavskega naraščaja, za vsestransko vzgojo bodočega rodu, ker s propalicami, kaj hočete začeti. Nemorala je začetek sužnosti.

Da bo osrednji odbor kos nalogam, mora načelstvo zbrati okrog sebe svoj načelno miselni zbor (svet), tajništvo svoj agitacijski in blagajna svoj gospodarski zbor.

Inteligenca se zavzema za delavsko organizacijo. V ta namen naj se poglubi v zadostno umevanje delavskih potreb in se zasedra v zadosti trdnem verskoetičnem mišljenju. **Delavstvo potrebuje izrazitih zgledov,** da mu zraste iznova prepričanje: je rešitev za ljudi, če sami hočejo. Glejte zgled na tem in na tem.

DELAVSKA POLITIKA IN GOSPODARSTVO.

Strokovna organizacija kot delavsko stanovska organizacija je poklicana, da **tolmači delavske potrebe** in s tem daje praktična navodila — smer za **socialno delavsko izobrazbo**, za katero ima skrbeti po poklicu organizacija idej kršćanskosocialne zveze, dalje smer za **socialnodelavsko politiko**, katero ima dejstvovati "Delavska Zveza" s pomočjo SLS in končno poti za **socialno delavsko gospodarstvo**, ki ga zastopa delavsko zadržništvo, konsumna organizacija in stavbena organizacija in uravnava tako splošno naše socialno gospodarstvo in Zadržno Zvezo. (Dolgotrajno odobravanje.)

Sklep: Namera naša je, da zmagamo, da v ta namen usposobimo enotno delavsko stanovsko armado. Z urejeno silo porazimo nasprotnike in obenem sezidamo hišo, da bo vse delavsko ljudstvo v miru uživalo sadove dela svojih rok in s tem delom, s preostanki svojega truda poma-

galo somišljenikom in vsem potrebnim do zdravega družabnega, gospodarskega in duševnega razvoja.

Mednarodni kongres rudarjev.

Pretekli teden se je v Ženevi na Švicarskem vršilo mednarodno zborovanje rudarskih organizacij. Zastopane so bile vse strokovne organizacije, kršćansko socialne, socialdemokratske in druge. Najprvo so razpravljali o socializaciji rudnikov, ki edina more svetu pomagati iz sedanjih težav glede premoga.

Delegat kršćanske strokovne organizacije v Nemčiji ter kršč. soc. delavski poslanec Imbrusch je v imenu kršćanske strokovne organizacije izjavil, da je njegova organizacija z vso silo za socializacijo rudnikov.

Avstrijski delegat Zwansiger je izjavil, da avstrijski rudarji tudi predlagajo socializacijo, in da se nočejo pogajati sam zase, ker se je vlada pod pritiskom zavestnikov izrekla zoper socializacijo.

Amerikanski odposlanec Avage je dejal, da ameriška delegacija ne more pripustiti, da bi premogovniki pripadali državi, ki bi jih izkoriščala. Izkušnje v Ameriki za vojske ne izpodbadajo k nacionalizaciji. Avage priporoča kontrolno vladno naredbo v družbi z delavskimi organizacijami.

Lombard (Belgija) je izjavil, da mora biti z zahtevo po socializaciji razglašeno, da bi premogovniki mogli preiti v državo last samo proti odškodnini dosedanjim lastnikom.

Predsednik Sachse je predlagal, da bi se vršilo načelno glasovanje.

Hodge (Angleška) je bil tudi teh misli. Bartoil (Francoska) je dejal, da bi se kongres sporazumel o gotovem delniškem programu. Določiti je gotov termin, do katerega je izvesti nacionalizacijo ali socializacijo. Če se do gotove dobe ne doseže nacionalizacija ali socializacija, mora mednarodni odbor ukreniti enotno akcijo.

Angleški delegat Smilis je svaril, da bi se že zdaj ustanovil določen akcijski program. Hue je zagovarjal podobno naziranje.

Naposled je bila sprejeta soglasno resolucija, ki jo je predlagala angleška delegacija: Kongres je sklenil, da bi se vse dežele definitivno oprijele nacionaliziranja ali socializiranja premogovnikov kakor tudi odprave kapitalistovskih lastniških pravic in uvedbe kontrole ter uprave rudarske industrije po državnih zastopnikih, delavcih in konsumentih. Tajnik vsake pristopivše organizacije bo vsako četrta leta mednarodni pisarnici podal poročilo o napredku, ki se je napravil v slednji deželi v dosegu tega smotra.

Posamezni delegatje so poročali o delavskih pogojih in delavskih odnosih v svojih deželah. Pri pregledu mandatov je predsednik javil, da shod zastopa 2.606.250 rudarjev. Z ozirom na to dobi Angleška 65 odposlancev, ki bodo imeli volilno pravico, Nemška 37, Francoska 23, Belgija 10, Češkoslovaška 6, Zružene države, Avstrija, Nizozemska, Mažarska, Jugoslavija, Poljska in Luksemburška po 1 odposlanca.

Glavni predmet popoldanskega svetovanja je bilo vprašanje premestitve mednarodnega tajništva iz Bruselja v London. Vandervelde je izjavil, da je pogajanje s skupinami, stoječimi izven internacionalne nenavadno važno in mora biti izvršeno kar mogoče kmalu, sicer bo druga internacionala razpala. Boj se bje danes med dvema duševnimi središči, nji dan med dvema duševnimi središči, Moskvo in Londonom. Proti predlogu nemškega delegata Welsa, da bi bilo generalno tajništvo preloženo v Amsterdam kakor sedež mednarodne zveze strokovnih organizacij, so se oglasili belgijski delegatje s povdarkom, da je nemški predlog naperjen zoper Belgijo. Wels je nato izjavil, da je nemškim delegatom ta misel čisto tuja in da soglašajo s premestitvijo v London. Nato so enoglasno sklenili preložiti generalno tajništvo v London s pridržkom odobrenja angleške sekcije, ki v tem vprašanju še ni zavzela nobenega stališča.

Politične novice.

+ »Naprej« priporoča »Večerni list« Na tem mestu se javno zahvaljujemo »Napreju«, ki je dne 12. avgusta v svojem uvodnem članku ponatisnil znatni del našega lista. Naročniki »Napreja« so imeli priliko, da so se lahko dobro prepirali v kakšnem duhu dela naš list, obenem pa ravno danes videli svoj list v pravi luči. Gospodje, ki vlečajo »Naprej« svoje sodrže za nos, so kakor noji pesek vlikajo glave in nočejo videti, da naše ljudstvo veliko več razsodnosti ima kakor si oni mislijo. Vsek nepristranski tateelj zadnje »Naprejeve« številke je težave lahko spoznal, kako jih to pe-

Kaka naj bo delavska organizacija.

O organizacijski izpopolnitvi Jugoslovanske Strokovne Zveze.

(Na mariborskem zborovanju govoril glavni tajnik A. Komlanec.)

Kdor hoče zgraditi hišo, pretehta ovire in sredstva. Kdor hoče iz hiše delavskih pravic prepoditi sovražnika, mora pretehtati sovražnikove sile in moči svoje. Ko sovražnika pozna in pregleda svoje voje, je na jasnem, ali je izpolnjev njegov načrt. Dokler so sile preslabe, ne gre bit odločilne bitke, ampak do tistega časa zbira in utrjuje lastno moč. Ko je gotov, gre nad sovražnika, ga porazi in zgradi hišo sreče za svoje ljudi po lastnih željah.

Za slučaj, da hočemo v lastni državi rešiti delavsko vprašanje, je treba delavsko stanovsko organizacijo Jugoslovanske Strokovne Zveze usposobiti za popolno delavsko zmago.

Zakaj, ako je ne dvignemo do popolne zmagovitve višine, ni rešitve za delavski stan v naši državi. So namreč samo tri možnosti: ali prepustimo rešitev in usodo delavstva njegovim sovražnikom-kapitalistom, ali jo damo v roke ljudem, ki hočejo izganjati hudiča z Belcebubom in povrh z zavezanimi očmi — delavcem materialistom ali pa zberemo kršćanskomisleče delavstvo in izvajujemo delavsko pravdo.

OD LIBERALNIH ORGANIZACIJ NOBE-NE REŠITVE!

Da bi prepuščal kdo svojo rešitev tistemu, ki ga davi, je nezmislivo. Zato tudi delavstvo od pristašev liberalnega kapitalizma nima drugega pričakovati, kar vol od mesarja. Da bi mi upali na velikodušnost in socialno pravičnost od pijavk, pristašev mamonizma, tega vsaj noben razsoden delavec ne bo terjaj. — Kapitalizem, ki mu je liberalizem oče, liberalni kapitalizem, ki je po svojem rodu brat absolutizmu, militarizmu, birokratizmu, vsakovrstnim nemoralnim, nenravnim družabnim in družabno-gospodarskim sistemom, ki s svojim pohlepom, s svojim političnim nasiljem, s svojo kramarsko diplomacijo, s svojimi perfidnimi zvezami uničuje splošno blagostanje, je in ostane za delavca zgodovinski sovražnik s svojimi nosivci vred. Delavstvo mora tega sovražnika z njegovimi nositelji vred z vsemi dovoljenimi sredstvi vreči ob tla. Delavčeve človeško dostojanstvo zahteva, da se spusti v boj zoper tiste, ki hočejo imeti delavca za golo tovarniško orodje. **Od služabnikov mamonizma za delavstvo ni rešitve.** (Viharno pritrdjevanje, klici: Tako je!)

Drugi sloj, ki naj bi rešil delavsko pravdo, so delavci sami. Med njimi nastopata kot rešiteljici dve struji: delavci-materialisti in delavci-kristjani.

Rečeno je že, da je blazno izganjati hudiča z Belcebubom, greh z grehom, eno gorje zamenjati še z večjo nesrečo, materializem nekaterih s splošnim ljudskim materializmom, pohlep nekaterih z obćim pohlepom, nasilje z razredno diktaturo.

V materialistični delavski struji je omeniti tudi tisti del, ki je v službi liberalne kapitalistične politike pod imenom narodno socialne zveze in stranke kot privesek liberalne, sedaj demokratske stran-

ke. 1. maja 1919 so v sprevedu te »delavske« organizacije korakali izraziti liberalni kapitalisti. (Klici: Proč z narodnimi socialisti!)

MATERIALISTIČNI SOCIALIZEM NE NUDI KRUHA!

Drugi materialistični delavski delstopa samostojno, samogoltno, kapitaliste posnemajočo, razredno materialistično, demagoško delavsko pot. V ta del spadajo materialistični socialdemokrati in materialistični komunisti. Predstavniki prvih pri nas znani ministri draginje Kristan, Bukšeg in Korač. Spomin na druge je Zaloška cesta. — Delavski materialisti so po teoriji in praksi, po načelih in dejanju, za delavstvo nerabni. Kot pristaši materializma nadaljujejo v splošnem, kar so kapitalisti pričeli, delno sužnost hočejo izpremeniti v splošno usužnje. Slepi vodniki slepih ljudi! Tako tudi od materialistično delavske strani ne svita delavcem rešitev. (Odobravanje.)

DELAVSKA ORGANIZACIJA MORA BITI KRŠĆANSKA!

Ostane torej samo še ena delavska rešitev pri delavcih-kristjanih. Sem spadajo vsi, ki hrepene, da bi bilo v človeški družbi dobro in prav, katerih dobro voljo ni zastrupila perverznost in zloba, ki so kot pravi evangelij: lačni in žejni pravice, vsi ti so naturaliter kristjani, po svojem teženju kršćansko misleči. Ta delavska struja ima vse pogoje, da osvobodi in osreči delavski stan. Ima voljo, da reši in zmaga, in ima prave vidike in sredstva, ker gleda z očmi kršćanskosocialnih načel. Ta struja se zbira v Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Zato pravim, da se je treba z vsemi silami zavzeti za to delavsko organizacijo. Delavski prijatelj ni in tudi ne ljudski in ne socialni, kdor hoče preko edino rešilne družabne smeri, kršćanskosocialne poti.

Zato trdim tudi, da moramo dvigniti Jugosl. Strokovno Zvezo do popolno zmagovitve višine in v njej organiziranemu delavstvu dati v roke, da odloči za delavski stan, kar mu je v prid. Zakaj v JSZ so temeljna načela prava in je volja vćlanjenih iskrena delati za delavski blagor. Zato je treba to organizacijo samo še usposobiti, da dvigne prapor delavske dobrobiti tako, da bodo vsi rekli: s to delavsko organizacijo se mi meriti ne moremo, ne moremo se ji zoperstavljati ne z razlogi, ne s številom in ne s tveganjem boja na življenje in smrt.

Zato je prvi poziv na vse ljubitelje delavstva v Jugoslaviji ta: Delajmo, da se vse delavstvo v našem kraju, v naši pokrajini, v celi državi zbere pod zastavo Jugoslovanske Strokovne Zveze. Vse, prav razen tistih par tisočink, ki hočejo iz same zlobe isto, kar ju hudo. Teh pa bo samo par (burno odobravanje). Mi potrebujemo za celotno delavsko zmago celotne delavske moči. Ne bojte se za uspeh! Resnici, ki jo zastopajo iskreni izveščani ljudje, nihče ne zoperstane. Tistih par tisočink nasprotnih agitatorjev bo prišlo na pot bo onemogo škripalo ob strani, drugi se

bi nam najraje izključili oči. Izdali so, da je prva točka v njihovem programu: boj proti »klerikalizmu«. Obenem to zadosti očito pokazali, da jim ni niti najmanj za resnični blagor delavstva, za resnico in pravico. Namesto, da bi se pogledali za ljudstvo, se tepejo za site demokrate. Kaj pomaga ljudstvu, če imajo rdečo ekselencijo na jeziku še tako žarečo ljubezen do njega, v dejanju pa zagovarjajo njegove največje sovražnike: kapitaliste. Taka ljubezen ni vredna ene tržške luge.

Iz Tržiča. Da se bližajo volitve, se vidi iz naglice, s katero skuša liberalna stranka ustanoviti narodno socialistično strankec in na ta lim vjeti nekaj delavstva. Dosedaj nima ta buržoazijska stranka med delavci najmanjše zaslonbe. Mi delavci smo že toliko napredni in zavedni, da se ne bomo obesili na frake bogatašev, ki so v vojnem času obogatili za naše župe in nas prav po judovski strigili in molili. Zato naj se nikdo ne da preslepiti levim besedam pristašev liberalne stranke, ki se bo skrila to pot za ime narodno socialne stranke.

Žalostna usoda komunističnih voditeljev. Minulo nedeljo so sklicali zmerne komunisti z Deličem na čelu shod v Zagrebu v prostorih kinematografa »Hermes«. Radikalnim komunistom, ki so se ločili od komunistične stranke, ki jo vodi Delič, to ni bilo všeč in so sklenili shod prepovedati. Že predidno noč so razširili letake, v katerih označujejo Radoševića in Deliča za izdajalca komunizma ter jim kličejo »Smrt!«. V nedeljo so radikalni prihrumeli na shod in takoj ob otvorenju začeli divjati in razgrajati. Navalili so s palicami, stoli in noži na predsedstvo in častnike in težko ranili zlasti Deliča. Shod se je razpusil. Nato je nastopil na meje komunističnega bratstva in kulture radikalec Gjuro Cvijić in slavil zmago radikalcev. Kako dolgo še — in Cvijić bo delil Deličevo usodo! Kdor se je veter, žanje vihar.

Z demarkacijske črte na Koroškem »Arbeiterzeitung« med drugim: »Vlada SHS... doslej ni niti odpravila, niti upeljala lokalne policije, niti ukinita sekvestra. Pogajanja se vlečejo počasi. Sprito čez okoliščin na napetostjo pričakujemo odredb poslanske konference, ki bi bile sposobne zagotoviti svoboden promet čez demarkacijsko črto in omogočiti nepristransko glasovanje.« Za svobodo glasovanja se avstrijski Nemci pa ne potezujejo odkrito, ampak si mislijo pod to »svobodo«, nasilje nad slovenskim prebivalstvom. Tega pa ne smemo nikdar dopustiti.

Umazano ovadništvo. Znana je žalostna usoda posestnika Brenceta, ki leži pokopan na ljubljanskem vojaškem strelišču kot nedolžna žrtev vojne justice. Zadeva ima pa zelo nečeden epilog. Znani nam je denunciral dr. Pegana, češ da je ta kriv obsodbe, da ga ni hotel zagovarjati, namigavalo se je celo, kakor da bi bil dr. Pegan odobraval ono obsodbo. Informirali smo se pri sorodniku rajnega Brenceta. Ta nam je zadevo tako pojasnil: »Tiste dni, ko je bil moj sorodnik v vojskarskih zaprtih in je šlo za njegovo življenje, sem šel k dr. Peganu in ga prosil, naj bi interveniral za Brenceta. Takoj se je dr. Pegan odpravil in sva šla oba na vojno sodišče. Intervencija je bila brezuspešna. Brenceta je bil obsojen. Dr. Pegan je napravil oni korak iz prijaznosti in popolnoma brezplačno, vse drugačne govorice so zlobna laž.« Čudno se nam zdi, da se v onih nevarnih časih ni nihče izmed teh velikih junakov domoljubov, ki sedaj krivo denuncirajo, eksponiral za Brenceta.

Protizidovski zakon na Madžarskem. »Nar. Politika« poroča iz Budimpešte, da pride pred ogrsko narodno skupščino te dni zakonski načrt, ki je naperjen proti Zidom. Glasom tega zakona se 60 odstotkov židovskih tvornic izroči delavcem. Noben žid ne bo smel imeti več nego eno hišo. Iznali bodo vse žide, ki so se naselili na Ogrskem po 1. januarju 1914. Ni dvoma, da bo zakon sprejet. Madžari so odločeni uničiti židovski vpliv v kulturnem in političnem življenju. Pri nas pa žal o tej volji ni sledu. Preveč je požidovljeno vse!

General Wrangel. Zadnji čas je na vzhodu stopila v ospredje akcija generala Wrangla. Ker je marsikdo prezrl neznatne vesti, ki so doslej prihajale v javnost o tem generalu, bo prav, da v kratkem podamo par pojasnil o tem možu in njegovi vlogi. Wrangel je nemškega pokolenja in je bil carski častnik. V svetovni vojni je postal zborni poveljnik. Kasneje se je pridružil Denjkinu in po njegovem porazu in pobeu v inozemstvo je prevzel vodstvo Denjkinove vojske. Umaknil se je s četami na Krim, kjer so se mu pridružili mnogi prostovoljci in begunci iz vseh vetrov, tako da šteje njegova vojska 100.000 mož. S pomočjo Anglije se je izbornu utrnil na kratki črti med Prekopom in Geničenskom. Boljševiki se ga tu niso upali napasti. Ko se je začela poljska ofenziva, je začel Wrangel svojo vojsko pridirati proti Aleški na

Dnjepru in proti Melitopolu. Sovjetske čete so se umaknile in Wranglova fronta se je raztegnila ob Dnjepru do Aleksandrovske—Orjehova—Mariopol. S to razsežnostjo je Wrangel svoje maloštevilne čete zelo oslabil in zadnja moskovska poročila že javljajo, da se v krinskem odseku razvijajo boji za rdečo armado ugodno in da so sovjetske čete pri Herzonu dosegle desni breg Dnjepra in zaplenile mnogo municije. Najbrže se je sedaj približal konec tudi Wranglovi akciji, ki jo je podpirala Anglija.

Zborovanje II. internacionale. Kongres je izvolil štiri komisije: 1. za pogajanja s strankami, ki na kongresu niso zastopane, v svrhu ustanovitve enotne, močne internacionale; 2. za vprašanje o vojni krivdi; 3. za socializacijo; 4. za odobritev mandatov.

Dnevne novice.

PREKLIC.

Podpisani preklicujem vse in obžalujem vse, kar sem obdžil g. kateheta Milavca v Tržiču v pismu na gosp. duhovnika Potokarja in v tožbi na višji šolski svet ali z govorjenjem pri ljudeh. Zlasti obžalujem obdžitev, da g. katehet v šoli moje otroke šikanira in sovraži ali da v šoli sploh kdaj politizira. Žal mi je, da sem se vsled napačnih informacij dal k temu zapeljati.

V Pristavi pri Tržiču, 11. 8. 1920.

Jan Brejla.

Delavci, delavci! Dne 22. t. m. se vrši v Zagorju ob Savi velik Orlovski tabor. Vabimo vas, krščanski delavci in delavke, da se ga v obilnem številu udeležite. Tabor je posebno za naš kraj vsled industrije velikega pomena. Krščanski delavci in delavke, vsi na naš tabor.

Umrli je v Trstu linijski kapetan v bivši avstrijsko-ogrski mornarici Anton Vrtovec. Pokojnik je bil doma iz Smarj na Vipavskem. Bil je zaveden Slovence. Pokoj njegovi duši!

Invalidom nekdane gorske topniške baterije 3/3, pozneje 7/3. Ing. Viktor Glantschnig v Köflachu na Štajerskem, Nemška Avstrija, objavlja kot poslednji poveljnik gorske topniške baterije 3/3 (pozneje 7/3) in kot upravitelj zbiralnega zaklada za invalide te baterije, da se naj najkasneje do 10. septembra 1920 pošljejo nemško, napisane prošnje vseh onih invalidov, oziroma svojcev po padlih te baterije, na sploš. org. voj. invalidov za Slovensko ozemlje v Ljubljano, Gospodarskega ul. 3. Pozneje poslane prošnje se ne morejo upoštevati. Prošnje morajo biti uradno potrjene glede invalidnosti, kraja in datuma, kdaj je kdo bil ranjen, oziroma padel. Prosi se za ponatis tega članka po vseh časopisih.

Gibanje nasprotnikov. Iz Tržiča nam pišejo: Novo telovadno organizacijo snujejo socialisti, oziroma komunisti, ker do danes ne vedo ti ljudje, kaj so. V meščanski šoli so imeli že telovadno poskušnjo. Načelnik njihov je baje nek Brezar iz Bistrice, ki je bil na Jesenicah svojačasno Orel, v Tržiču najprvo Orel, potem Sokol in sedaj komunistični telovadni načelnik.

Za delavstvo v Tržiču. Na sobotni uradni dan se je zgledlo odposlanstvo delavstva z načelnikom J. S. Z. Slaparjem pri g. okrajnem glavarju Znidaršiču in ga prosilo za posredovanje, da dobi delavstvo v Tržiču in okolici sladkor po znižani ceni in sicer vsak mesec. Gosp. glavar je naročil delavcem, naj takoj sestavijo prošnjo in jo pošljejo glavarstvu, ki bo stvar priporočilo v ugodno rešitev. Kakor čujemo, se je ta prošnja že odposlala.

V tovarni Kozina v Tržiču je bila pred meseci izvršena velika tatvina usnja. Orožnikom se je posrečilo dobiti nekaj sledu. Zaprli so že par oseb, ki so baje v zvezi s tatvino. Stopnje vodijo v okolico Tržiča v župnijo Križ.

Obrtna razstava Hrvaškega radiša v Zagrebu se odprla 18. avgusta in traja do 3. septembra t. l. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je izposloval pri obrtnem ravnateljstvu južne železnice legitimacije za enkratno polovično vožnjo III. razreda osebnega vlaka od poljubne postaje južne železnice v Zagreb in nazaj. Obrtniki, obrtna društva in zveze, ki se hočejo udeležiti te razstave, naj se obrnejo takoj na Urad za pospeševanje obrti, ki izdaja te legitimacije. Želeti je, da se obrtniki udeležijo te razstave v obilnem številu.

Indijska goveja kuga se je zanesla in razširila v Belgiji. Doslej je okuženih 29 krajev.

Trgovci z dekleti zopet na delu. Avstrijski listi poročajo, da so se z odprtjem meja zopet spravili na delo trgovci z dekleti, ki izkoriščajo sedanjo bedo in zvaljajo ženstvo v inozemstvo. Ni dvoma, da bodo poizkušali, oziroma da že poizkušajo, te hijene svojo srečo tudi v naši državi. Zato naj bodo starši in dekleta skrajno previdni, kadar gre za službo v inozemstvu ali tudi le v kakem mestu na jugovzhodu naše države. Na Du-

naju gre v tem oziru ljudem na roko izselniška centrala in pravstveni urad policijskega ravnateljstva. Pri nas se more vsak z zaupanjem obrniti na naše krščansko-socialne organizacije.

Valute. Dne 11. avgusta na zagrebški borzi: 1 dolar 85.25 K; 100 avstrijskih kron 39.50 K; 100 carskih rubljev 130 K; 100 češkoslovaških kron 150 K; 1 napoleon 330 K; 100 nemških mark 192 K; 100 rumunskih lejev 185 K; 100 švicarskih frankov 1375 K; 100 italijanskih lir 468 K. — Dne 10. avgusta na belgradski borzi: 20 dinarjev v zlatu 24.30 din.; 1 angleški funt 80 din.; 10 francoskih frankov 168 din.; 1 dolar 22.10 din.; 100 italijanskih lir 116.50 din.; 100 levov 40 din.; 100 lejev 49 din.; 100 mark 49.25 din.; 100 češkoslovaških kron 40 din.; 100 avstrijskih kron 11.25 din.

Ljubljanske novice.

I. G. Josip Rijavec, prvi tenor Narodnog kazališta v Zagrebu priredi dne 13. avgusta koncert na Bledu, dne 17. avgusta pa v Unionski dvorani v Ljubljani. Prednašal bo skladbe Lajovica, Ravnika in Škrjanca, ter Konjovića, Hatzea, Gotovca kakor tudi arije iz oper Aida, Tosca in Carmen. Pred šestimi leti je naš rojak g. Rijavec sodeloval pri koncertu tukajšnje Glasbene Matice ter že tedaj žel obilo priznanja. Nadejamo se, da bo slavno obitstvo z ozirom na to, ker bo spored res nudil umetniški užitek, z obilnim poslom počastilo našega najboljšega jugoslovanskega tenorista. (k)

Ij Človeške kosti na stavbišču pred Slonom. Na stavbišču zgradbe Ljubljanske kreditne banke pred Slonom kopljejo jamne za postavitev drogov k lesenemu ogrodju. Izkopali so danes človeške kosti. Na tem prostoru se je pred potresom nahajala vojaška bolnica in pa vojaško oskrbovališče.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

VSEM SKUPINAM!

Tajništvo JSZ se je preselilo v svoje prostore na Stari trg št. 2, I. nadstropje. Vsi dopisi naj se odslej naslavljajo tja. — Posamezne skupine naj nam oprostijo, da uradovanje zadnje dni ni bilo tako točno, kot bi bilo želeli; vzrok je bila selitev.

Tajništvo JSZ.

Tržič. V torek je imelo krščansko socialno delavstvo v Našem domu sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. Poročal je o zborovanju jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru tovariš Majeršič. Tovariš Prešeren je priporočal povišanje tedenskih prispevkov, kakor je predlagala centrala v Ljubljani. V debato so posegli tov. Slapar, Vidic in učitelj Vider. Svetnik Potokar je govoril o pohodu boljševizma proti Srednji Evropi in o izjalovljenem bojkotu proti Ogrski. — Sklenilo se je odslej vsak teden v ponedeljkih ob 8. zvečer prirejati take sestanke. Vabimo vse krščansko socialno delavstvo, da se zanesljivo udeleži teh sestankov. Prvi se vrši prihodnji ponedeljek.

Delavsko združništvo.

Pretečeno nedeljo, dne 8. avg. t. l., so se vršile v Prevaljah, Mežici, Cerni in Studencih pri Mariboru dobro obiskane skupščine našega I. delavskega konsumnega društva. Za pooblaščenec so bili izvoljeni sledeči: Prevalje: Matej Ripl, Matej Strojnik in Jurij Kugelnik; Mežica: Luka Osojnik in Ivan Semenc; Cerna: Anton Mlinar in Gregor Strugar; Maribor-Studenci: P. Kalist Vavpotič, Krepek Anton, Gajšek Ivan, Mesovč Matija.

Dne 15. t. m., to je to nedeljo, se bodo na vršile skupščine v Rušah in v Makolah, na obeh straneh po dohodu jutranjega vlaka, v Poljčanah pa ob 3. uri popoldne. Skupščina za prodajalno I. lj. del. kons. društva v Kranju bo 20. t. m., ob 6. uri popoldne, in sicer v hiši Konsumnega društva. — Vsi člani se vabijo, da se skupščine udeležijo v obilnem številu.

V Mariboru se je vršila v nedeljo dne 8. avgusta velika skupščina konsumne podružnice I. ljubljanskega del. kons. dr. za prodajalno Studenci. Udeležilo se je 400 članov Jug. Strok. Zveze.

Tobačno delavstvo.

Počasna je uprava državnih monopolov in še počasneje izplačevanje finančnih krogov. Draginska doklada je tobačnemu delavstvu zagotovljena, oznanjena — dolgo časa je trajalo, preden se je to zgodilo — izplačana še ni do dana. Zudevanje vleče že od aprila.

Železničar.

PROMETNA ZVEZA.

Bratci! Včasih smo pač govorili o rdečem nasilju in terorju. Danes pa se spet vračamo v tiste srečne srednjeveške čase, ko »gospoda« neomejeno komandira. Ta gospoda, ki je vredna svojega sokolstva, pod sveto zastavo kulturnega boja dela nasilje vsakemu, ki ji ne liže pet. Pisali smo že, da je bil Kr. Cuznar najprej nekako degradiran, potem pa sploh odpuščen. Odpuščena pa sta še bila A. Kovač in Kr. Lotrič. Ko sta vprašala, radi česa, se jima je reklo, da sta najmlajša po službenih letih. Kovač in Lotrič pa sta dokazala, da so drugi še mnogo mlajši; tedaj se je pa gospod »predpostavljeni«, ki ju je zasliševal, spomnil, da nima časa in jo je odkuril. Vse bi bilo dobro: Cuznar naj prekliče svojo izjavo o postopanju liberalnega uradništva, Kovač in Lotrič naj pristopita k Sokolu, pa bo vse dobro, kajne? Gospoda, globoko ste padli v svojem »kulturnem« boju. Ako mislite svoje ideje s terorjem širiti, podajte si roke z onimi, ki mislijo, če vržejo delavca na cesto, da gotovo postane komunist. V značilnem taktu »kulturnega« boja za velike ideje — ste si bratci. Sicer pa — nam se zdi, kot bi vi pljuvali na našo njivo, ki jo posevamo. Pljuvajte! Naše žito bo v klasju, ko še vaša njiva niti zorana ne bo.

Prometna zveza vabi na sestanek dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstr. Gre za odpo-moč v stanovanjski bedi.

Zahvala. Gospod A. Komlanec je daroval Prometni zvezi 30. kron, za kar mu srčna hvala. — Odbor.

Železničari v političnih organizacijah.

Ze ponovno sem na tem mestu povdarjal, da socialdemokrati — pa naj se že imenujejo »socialpatrioti« ali komunisti — izrabljajo strokovne organizacije proletariata v politične svrhe, da člani kolikor le moreče politično zaplankajo, da tako postanejo njih sužnji, slepo orožje v političnih rokah voditeljev. Prav to je nam prav jasno pokazala aprilaska stavka, s katero sodrug Petrič še vedno agitira po političnih shodih in predstavlja aprilsko stavko kmetom in drugim delavcem za vzgled in velik uspeh komunistične stranke. Je sicer to posebne vrste predrznost, da se ti ljudje sploh upajo aprilsko stavko omenjati kljub ogromnim žrtvam, ki so s to stavko povzročene po komunistih, za katere žrtve so odgovorni in so se odgovorne tudi sami delali, dokler ni bilo — žrtev, a potem — potem so se — poskrili... Pa kaj žrtve, le da se voditeljem dobro godi, a v tem so voditelji — mojstri. Prav kakor dovoljuje komunistična morala in v duhu demokracizma so »zvišali politični davek« — hočem reči — članarino pri njih organiziranega proletariata na 20 K mesečno.

V očigled aprilске stavke in komedije, ki se odigrava med obema strujama socialistov, ni čuda, da se je med tovariši, ki so organizirani v sploš. žel. org., začelo neko gibanje, ki je komunistom zelo neljubo. Dne 4. julija t. l. se je vršila v Zidanem mostu konferenca komunističnih železničarjev, na kateri je bila sklenjena resolucija, v kateri se zahteva, da se izključi iz železničarske organizacije politika. Iz tega je razvidno, da se je začelo tudi med tovariši v komunističnih vrstah svitati in da se zavedajo komunistične sužnjosti, v kateri se nahajajo, a tudi, da strokovne organizacije morajo imeti jasno začrtano pot, prost in svoboden polet — naj se to pot izrazim po komunistično — vodene morajo biti od delavskih svetov, ne pa od fanatiziranih politikov-komunistov, ki jim je proletarijat deveta briga, prava škrl le moč in nadvlada nad proletariatom, potem katerega hočejo priti do bogato obloženih miz in diktature, a ne diktature proletariata, pač pa diktature krščenih in nekrščenih čifutov nad vsemi stanovi, ne izvemši proletariata.

Proti zgoraj omenjeni resoluciji se je oglašil eden glavnih voditeljev inž. Guštinčič v »Ujedinjenju« z dolgim člankom, kjer obirno dokazuje nesmisel strokovnih organizacij. Med drugim piše: »S tega vidika pa dobivajo strokovne organizacije popolnoma drugo lice. One ne pomenijo same zase ničesar več in njihova vrednost je samo še toliko, kolikor so deli stranke...« Tu ne more biti torej niti govora več o kakšni samostojnosti strokovnih društev.

Odkrita pa možata beseda. G. Guštinčič pa je povedal prav to, kar smo mi vedno trdili o socialističnih strokovnih organizacijah, da je pri njih organizirana le tropa sužnjev, katere izrabljajo, da bi gospodje po delavskih hrbtih zlezli do diktature.

Povedano je dovolj jasno in videli bomo, bodo-li naši tovariši znali izvajati konsekvence ali podležejo kot žrtev komunističnih komedijantov.

Pri tem naj omenim še nekaj: Danes mi je prišel v roke »Jugoslovanski želez-

ničar, v katerem se članek peča s polemiko, ki jo ima »Naprej« radi gori omenjenega članka inž. Gustinčiča. Pri koncu dostavlja: »V »Napreju« vidimo sedaj, ko je moral enkrat odkrito govoriti, da je ta stranka proletariatu vodila za nos, da je drugače govorila, drugače mislila. Isto je s »Prometno zvezo«. — Na to opazko gg. tovarišem pri »Zvezi« to-le v album: Socialisti so naše tovariše toliko časa vodili za nos z njih »strokovno« organizacijo, da so končno tudi slepci začeli polagoma odpirati oči. Zgoditi se pa zna — in to morda že v doglednem času tudi tovarišem pri »Zvezi« — da bodo odpirali oči, in morda tudi sklepali kako podobno resolucijo. In takrat, gg. tovariši, vam bomo mi zaklicali one besede, s katerimi zaključujete omenjeni članek: Zvezarji so sedaj napravili temu slepomisenju in laganju konec. Z resnico na dan, potem se bo našla pot, da bomo sicer deljeno marširali, a kadar bo potrebno, udarili skupno.

Rudar.

Černa. V nedeljo 8. avgusta ob 2. uri popoldne se je vršila tu širša seja naše skupine ob navzočnosti zastopnika centralne, Obravnavalo se je postopanje skupine, doposlana okrožnica in potrebe članov. Za novi prispevni red so se izrekli vsi navzoči soglasno.

Mežica. Konsumni shod I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva se je vršil tu v nedeljo 8. avgusta ob 11. uri. Popoldne ob 5. uri pa se je vršila seja odborova, kateri so prisostvovali zaupniki in zastopnik iz Ljubljane. Poleg drugih potreb je bilo na vrsti tudi stanovanjsko vprašanje mežiških delavcev. Pet rudniških delavskih stanovanj je dalo ravnateljstvo svoj čas za rdeče prireditve.

Mežica. Žalostno je gledati in poslušati prizore, ki se dogajajo tu radi stanovanj. Kna delavska družina je že več mesecev brez strehe, po krivdi rudniškega vodstva in vsled ljubezni, ki jo človekoljubni »socialisti« goje do sodelavcev. Druga družina — žena mati z otročiči je izpostavljena dan na dan pikanju, zmerjanju in sramotenju od svoje hišne gospodinjice. — Skrajni čas je, da kdo pritiska na rudnik in s tem poskrbi za stanovanja rudarjem. — Finančnemu predlogu Jug. Strok. Zveze je nedeljski zbor zaupnikov soglasno pritril. Jugoslovanska Strokovna Zveza naj živi!

Kovinar.

Varoš-Bosna. Prošnji organiziranih Kovarjev je toliko ugodeno, da so se storili prvi koraki za nabavo surovin. Kakšen bo končni rezultat, še obvestimo.

Kemlični delavec.

Vič-Glinca. Na Glincah se nahaja kemlična tovarna Golob & Co. Omenjena podjetnika, posebno kompanjon, misli, da bo delal z delavstvom, kakor se mu bo zljubilo. Poprej je kršil osemurni delovnik. Ko se je ta nedostatek potom obrtnega nadzorništva po posredovanju organizacije odpravil, je pa kar meni nič tebi nič odpustil eno delavko, ker si je upala obrtnemu nadzorniku razložiti razmere v tovarni. Sploh se je izrazil, da bo vse odpustil in nove najel. Zapomni si naj samo to, da dolgo ne bo uganjal kapric. Naj si najame bebec in gre z njimi v hribe, da bodo plesali, kakor bo on žvižgal, z delavstvom bo postopal pa drugače. Tega naj bo gotov!

Bolniški strežniki.

Strežnica, ki jo je tako kavalirsko sunil na cesto šef zavoda za slepce dr. Rus, je dobila drugo službo. Dotična strežnica je vršila svoj poklic vestno v vsestransko zadovoljnost 17 let. No to trdosrčni buržoaziji a la dr. Rus ni noben zadržek, da se strežnici po vojaško reče »marš«.

Prostori za shode zveze bolniških strežnikov. Odbor organizacije se je obrnil na šentpetersko prosvetno društvo, da dovoli svoje prostore za mesečne shode zveze bolniških strežnikov.

Slamnikar.

Stojimo pred važnim trenutkom. Izvršiti se ima velika prememba v ustroju naše slamnikarske organizacije. Mi hočemo, da bo naša organizacija delovala tako, kot delujejo druge posestrime v okriju Jugoslav. strokovne zveze. Med tem ko se one vztrajno bore za zboljšanje svojega položaja, pa čakamo mi s prekritimi rokami, namesto da bi delali. To nam je vedno škodovalo, nam škoduje sedaj in tudi v nadalje ne bo nikdar boljše, ako se že vendar enkrat ne otresemo naše malomarnosti in začnemo z intenzivnim vsesplošnim delom. Komur je kaj ležeče na tem, da pridemo že vendar do rednega dela, ta mora vedeti, da je njegova dolžnost, da se pridruži našemu delu in ga tudi z vso svojo močjo podpira. Nedelja, dne 15. avgusta t. l., naj bo viden mejnik med našo nedelavnostjo in delom.

Domžale. Skupina J. S. Z. slamnikarjev v Domžalah ima v nedeljo, dne 15. avgusta t. l., izredni občni zbor ob 9. uri (novi čas), dopoldne v prostorih društvenega doma v Domžalah. Dnevni red: 1. Nagovor, 2. poročilo o delitvi skupine v več skupin, 3. zveza slamnikarskega delavstva, 4. strokovne slamnikarske šole, 5. slučajnosti. Ker se bodo vršile obenem tudi volitve v skupinske odbore in ker nam je čas zborovanja kratko odmerjen, prosimo točne udeležbe. — Odbor.

Mengeš. Skupina J. S. Z. sklicuje v nedeljo, dne 15. avgusta t. l., takoj po popoldanski službi božji izredni občni zbor v društvenem domu v Mengšu. Dnevni red: 1. Nagovor, 2. delitev skupine, 3. zveza slamnikarskega delavstva, 4. naše strokovne šole, 5. slučajnosti. Obenem se vrše takoj volitve odborov obeh skupin. Udeležba članov pod disciplino obvezna. — Odbor.

Viničar.

Odbor Viničarske zveze za Mariborsko okrožje ima svojo redno mesečno sejo v nedeljo, dne 22. avgusta ob 10. uri popoldne v Mariboru, v dvorani J. S. Z. Splavarska ulica št. 4. Pridite vsi, ker se imamo pogovoriti o važnih zadevah.

Shod viničarjev v št. Ilju v Slov. goricah. Po rani maši se je v nedeljo 8. t. m. vršil viničarski shod. Po govoru govornika iz Maribora se je razvil živahen razgovor o perečih vprašanjih. Vsi navzoči so tožili, da cene moki, katero morajo kupovati, že pet naraščajo, in to brez vsakega izrednega vzroka, da pa cene sadju, katerega je letos v izobilju, padajo tako nizko, da se sadja skoraj niti pobirati ne izplača. Posebno slabo se godi viničarjem, katerih gospodarji prebivajo v Avstriji. Viničarji dobivajo sramotno nizko plačo. Navedel se je slučaj, da dobi tak viničar letno plačo (štant) 24 K, reci štiriindvajset kron. Gospodar je vezan dati viničarjem živila, a naša pametna finančna straža niti teh živil ne pusti čez mejo v našo na živilih itak bogato državo. Zadnji čas je, da se naše oblasti zganijo in napravijo red. Viničarji, katerih gospodarji so tuji državljani, naj do izvedbe agrarne reforme postanejo upravitelji zemlje, katero obdelujejo. Gospodarjem pa naj se po obračunu pozneje izplača primeren znesek kot čisti dohodek njih zemlje. Le na tak način bo zagotovljeno pametno in uspešno obdelovanje naše zemlje, in se bodo mogla ohraniti prepotrebna gospodarska poslopja, za katera sedaj gospodar noče, viničar pa ne more skrbeti.

Služkinja.

Ljubljana. Včeraj zvečer se je vršil sestanek odbornice in zaupnice vseh skupin Zveze služkinj. Razpravljalo se je glede osnutka poselskega reda. Po dolgi in burni debati se je sprejel in se bo predložil z dodatki deželni vladi, poverjeništvu za socialno skrbstvo. Upajmo, da bo v doglednem času uveljavljen, kar je že sprajni čas.

Usnjar.

Tržič. 11. avgusta. Jutri se vrše pogajanja med delavstvom tovarne Mali in Demberger glede usnjarjev in čevljarjev. Razmere, ki vladajo sedaj v omenjeni to-

varni, posebno v kategoriji čevljarjev, so precej kritične. Druge čevljarске tovarne, kakor n. pr. Kozina in Pollak nameravajo vpeljati čezurno delo (seveda, če bo šlo), tovarna Mali in Demberger pa obeča čevljarjem samo štiriurno delo teden-sko. Ene tovarne b. idelale nadure, druga bi pa ne obratovala, to nikakor ne gre, in delavstvo si tega tudi ne bo dalo dopasti. Kaj pomaga, ako dve tovarni dobro obratujeta, ena pa ne, in bodo ti delavci na cesti. »Zveza usnjarjev« je sklenila, ne pripustiti nikakega čezurnega dela, predno ne bo preskrbljeno delavstvo tudi v tovarni Mali in Demberger. Zato se bo ob priliki zgoraj navedenih pogajanj razpravljalo tudi to vprašanje. Mi zahtevamo vsestransko pravičnost. Življenski obstoj vsega delavstva naj bo zasiguran in ne samo enega dela. Naj živi delavska solidarnost, v tem znamenju boede tudi rešitev. V znamenju krščanske pravičnosti in ljubezni do bližnjega se naj urejuje tudi razmere po tovarnah. K temu naj pomaga pa tudi disciplina v delovski strokovni organizaciji. Disciplinirana delavska strokovna organizacija bo preprečila vse zlobne nakane kapitalističnih pijavk.

Ljubljana. Sestanek skupine Z. U. Ljubljana se je vršil včeraj 11. t. m. ob 5. uri zvečer v Ljudskem domu. Poročal je tovariš Cvikelj glede namere podjetnikov usnjarске industrije. Članom skupine bi se priporočalo odločnosti. Proč z bojaznijo. Prihodnji teden se vrši izredni občni zbor skupine. Dan se pravočasno naznani.

Sovjetska Rusija.

(Slučajno nam je prišel v roke list »Narodnoje Djelo«, glasilo socialrevolucionarjev, ki izhaja v Revalu. List je izšel 15. julija t. l. Iz lista povzemamo sledeči članek, ne da bi seveda za vsebino mogli prevzeti kako odgovornost.)

Splošni položaj Rusije tako v gospodarskem, kakor v političnem oziru je katastrofalen. Železniški in tudi vzorni promet je razrušen. Popravljanje lokomotiv, parobrodov gre na račun drugega — za popravljanje enega se pokvari deset drugih, novega se nič ne ustvari. Pomanjkanje surovin in goriva sili na to, da se ustavi neobhodna podjetja, z eno besedo, vsa podelujoča industrija je pred propadom.

Narodno gospodarstvo je do temelja razrušeno, v obratih ne manjka samo mrtvi, temveč tudi živi inventar. Bogastvo konj je izčrpano. V mnogih naselbinah srednje in severne Rusije pride na pet poljskih obratov 1 konj, število rogate živine se je zelo skrcilo. V mnogih gubernijah jemljejo kmetom živino in pušajo le po eno kravo, ne ozirajoč se na površino setve.

Selev se je zmanjšala na polovico. Kmetje sejejo le toliko, kolikor neobhodno potrebujejo za lastno prehrano. Politično življenje je zadušeno. Državo upravlja izredne komisije raznih vrst in nazivov. Niti v duhu ni dovoljena svobodna pojava misli. Ječe, v katerih se kot po načrtu gojijo razne bolezni (ni potrebno streljati), so prenapolnjene. Očitno je splošno nezadovoljstvo nad oblastjo samo ene stranke. Moralno ne podpirajo oblasti niti delavci niti kmetje, vsi brez izjeme so nasilno in samovoljno vladani.

Voja s Poljsko ni pojav ruskega patriotizma. Za primer zborovanja naj nam služijo zborovanja v Moskvi ob priliki vojne s Poljsko, ki so se vršila na Krasni Ploščadi (Rdeči trg — znamenit trg na Kremlju, op. prev.) Tako se je po izjavi očividca iz okoli 12.000 prisotnih po ognjevitih vabečih govorih Buharina in drugih veljakov javilo le 40 ljudi prostovoljno v armado, ne glede na to, da so lačne moskovske delavce vabili s kruhom in mesom. Sovjetska oblast je morala uporabiti silo, da je mogla izvesti svojo resolucijo za aktiven nastop proti Poljski. Vojski so se začel kom s silo vodili na fronto. Splošen utis: narod je sit nasilja in vojne, čaka miru in pokoja.

Prehrana je kritična. Vlaki z živili vozijo na razne smeri, a ne dosežejo cilja. Na severni komuni (Velika Rusija) so zasledili zlobno špekulacijo s soljo. Tu vlada pomanjkanje soli, ki je najboljše in vsega pomanjkanja. Sol prihaja na trg iz skrivnostnih skladišč v špekulacijske svrhe, ali najbrže ne brez znanja upravljajo-

čih komisarjev. Kupovalna vrednost denarja pada ne tekotom dni, temveč tekotom ur. Današnji bogatin meri denar z vrečami.

Značilno je dejstvo, da kakšne mere je razrušeno narodno gospodarstvo in trgovina. Svobodna tržna cena kruha v mestih rodovitnih gubernij kakor v Ufinski samarski je višja in sicer stane tu 400 rub. funt (40 klg), v Moskvi pa 300 rub., Petrograd 350 rub. Te cene so bile 10. junija, danes so mogoče še višje.

Svoboden prevoz meščenov je zelo otežkočen ne samo na železnih in parniških — tam se vozijo le komunisti ali komisari, temveč tudi promet s konji je povzržen raznim izrednim komisijam. Dodeljenje se dobi zelo težko.

Vsak dan se izda več dekretov, da ne pridejo do veljave, ker se dekreti razlagajo različno po oblastih in okrajih. Delavci so vsi mobilizirani in se stopajo kot da so v vojaški službi. Prehod iz enega podjetja v drugo se v obče ne dovoljuje in se smatra kot največji prestopni proti sovjetski oblasti, ki se kaznuje s strelom. Ne glede na vse strogosti bežijo delavci iz armade ruda (dela) in zavodov; tako je dezertiralo iz enega industrijskega okraja od 130.000 ljudi 30.000.

Delavci se odpravljajo v vasi in obse de tam kot navadni poljski delavci ali pa začnejo lastno gospodarstvo. Po naročilu oblasti se tudi v vaseh vršijo lovi na delavce-dezertarje in ker se delavci dobrovoljno ne udajo, pride večkrat do poboj. Taki poboji so bili posebno gosti v maju ob Volgi, pa tudi v Rjazanski tversti in moskovski guberniji.

V vojski vlada ravno tako kakor pri dezertarstvu — bežijo v gozdove, ne glede na to, da se ne ustrelijo samo ubežniki, temveč vsak njegov prijatelj ali sorodnik. Samoobsebi je umevno, da trpi tako mnogo nedolžnih. Pri izpolnitvi groznega zakona so sovjetske oblasti zelo stroge.

Vse vojaške oblasti imajo svoje spedišče na Kremlju pod najstrožjo kontrolo. Člani posvetovanj, ki se tičejo varstva zemlje, nimajo nobene zveze z zunanjim svetom. V Moskvi se govori, da je Brusilov sestavil oklic na »Pravoslavni narod«, ali ta oklic ni bil od višjih oblasti odobren. Po prepovedi je Brusilov izdal oklic na »častniški zbor«. V vojski se opaža veliko pomanjkanje na sposobnih močeh. Sovjetska oblast ni še mogla izfabricirati tako imenovanih »rdečih častnikov« in zato mora biti večkrat zadovoljna z nezanesljivimi elementi, ki jih jemljejo naravnost iz ječ. Kapitani so večkrat poveljniki polka ali cele divizije. V petrogradski guberniji načeljuje neki diviziji podpolkovnik, ki je bil vzet iz ječe, za njega pa jamči žena z dvojico otrok.

Na zborovanjih se govori govornikov strogo kontrolirajo. Na zborovanju tiskarjev se je zgodil sledeči zanimivi slučaj. Nastopili so z navadnimi govori Menševik Martov, Černov in drugi. Prvi jetično bolan in nervozen ni mogel govoriti, temveč je kričal. Njegov govor je napravil velikanski vtis. Černov se je doteknil v svojem govoru pravic osebnosti in človeka v sovjetskem raju. Napravil je paralelo življenja med 13. vekom v Angliji in sedanjega v Rusiji in zaključil, da je »zapiski svobod« dajal Angležem več pravic in več svobode vsakemu državljanu kakor pa sovjetska oblast. Boljševiki so hoteli njegov nastop uničiti, ali niso tega mogli do seči. Delegacija je zaslislala govor Černova z velikim zanimanjem. Izredni komisari so hoteli ta drzen prestop kaznovati in njega aretirati, ali tudi to se jim ni posrečilo, ker so se vmešali delavci; doma ga niso našli in na mesto njega so aretirali ženo in tri otroke.

V sredni upravi se opaža razkol. Lenin je izgubil v stranki komunistov svojo moč. Kot voditelj vladne stranke nastopa Buharin kot najskrajnejši komunist in Džeržinski za notranjo politiko.

Potruje se, da je bil Zinovijev spornjati nabit od delavcev Putilove tvornice. Grozil je delavcem, ki so mu stavili razna vprašanja, s samokresom, ali za to so mu jih tako naložili, da je ležal dva meseca, potem pa so ga prepeljali v Harkov in šele v zadnjih dneh so ga pripeljali v Severno Komuno.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Vsak delavec, vsaka delavka, vsak naš somišljenik

naj bo član I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani,

ki ima prodajalne v Ljubljani na Kongresnem trgu 2, Dunajski cesti 36, Zaloški cesti 15, Spodnji Šiški 1, Vič-Glincah 214, potem Svetje-Medvode, Skofja-Loka, Kranj, Križe, Tržič, Domžale, Mengeš, Smartno pri Litiji, Sv. Križ pri Litiji, Trbovlje II., Fara-Bloke, Nova Sela pri Kočevju, Sv. Križ pri Kostanjevici, Maribor-Studenci, Ruše, Poljčane, Makole, Prevalje, Mežica, Černa, Pliberk, Ljutomer.

V organizaciji je moč!